

Broj
stabala
na 1 ha

2-193

2-778

3-409

Proizvodnja po hektaru

KRUŠKA

Proizvodnja i značenje kulture

Kruška je u uzgoju voća veoma zastupljena pa u svjetskoj proizvodnji zauzima 4. mjesto. Danas ukupna svjetska proizvodnja iznosi oko 9 000 000 tona godišnje. Od ukupne proizvodnje oko polovica otpada na Evropu, u kojoj se na prvom mjestu nalaze: Italija (37%), Španjolska (16,9%), Francuska (16,1%) i Zapadna Njemačka (14,9%). Uz Evropu, uzgoj krušaka najviše je proširen u Sjevernoj Americi, a osobito u SAD-u, gdje se proizvodi oko 25% ukupne svjetske proizvodnje. Zatim po proizvodnji slijede: Azija, Oceanija, Afrika i Južna Amerika.

U Jugoslaviji je kruška po obujmu proizvodnje na trećem mjestu, tj. iza slijeve i jabuke. Prosječna godišnja proizvodnja iznosi oko 146.000 tona ili oko 5 kg/sta-novniku.

Kruška je cijenjena, vrlo rentabilna voćka jer daje obilne prirode dobre kvalitete plodova. Velik broj sorti različitog roka dozrijevanja od ranih ljetnih do kasnih zimskih, kao i sposobnost plodova da dobro podnose dugo skladištenje, odnosno čuvanje, proširuju sezonu potrošnje svježih plodova. Zahvaljujući novim sortama i novoj tehnologiji čuvanja, potrošnja svježih plodova može se osigurati tijekom čitave godine. Osim potrošnje u svježem stanju (oko 75% plodova), plodovi krušaka dosta se koriste u prerađivačkoj industriji (oko 25%), i to za proizvodnju kompota, sokova, marmelade, kao suho voće, za proizvodnju rakije (Viljamovka) itd.

Kruška se uzgaja u velikim voćnjacima društvenih gospodarstava, privatnim komercijalnim voćnjacima u kooperaciji s društvenim nosiocima proizvodnje, u malim privatnim voćnjacima, zajedno s ostalim vrstama voćaka (konsocijacija), u obliku pojedinačnih stabala u tzv. rasutom stanju (soliterni) u kućnim vrtovima, dvorištima, uz njive, i uz objekte namijenjene za odmor (vikendice). Gotovo da nema posjeda niti površine uz vikendice bez stabla kruške.

hladne zime
MA.

U uzgoju krušaka na podlozi BA 29 nema opasnosti od pozebe. U uzgoju krušaka na podlozi BA 29, u Belgiji čene položaje gdje nema opasnosti od pozebe. Osim navedenih važnijih podloga dunje spomenimo da postoji velik broj podloga dobivenih u Njemačkoj, odnosno u Pillnitzu (klonovi R_3 i R_5), u Belgiji (Adams), Mađarskoj (*Issy 14*), SSSR-u (*sjeverna dunja*), i Nizozemskoj (klonovi od 1-23). Na Institutu za voćarstvo u Čačku dobivene su podloge dunje (ČA-7 i ČA-15). Od ovih podloga smatra se prikladniji klon ČA-7, koji je nešto otporniji prema hladnoći od dunje MA.

Izbor sorti

Ima puno sorti krušaka, koje se međusobno razlikuju po čitavom nizu osobina, kao na primjer po vremenu dozrijevanja, bujnosti, rodnosti, kvaliteti plodova itd.

Po vremenu dozrijevanja sorte krušaka dijelimo na ljetne, jesenske i zimske. Ljetne sorte predstavljaju kruške čiji plodovi dozrijevaju od mjeseca lipnja do rujna, odnosno, do kraja kolovoza. Među ljetnim sortama možemo lučiti najranije ljetne, ljetne srednje ranog dozrijevanja i kasne ljetne. Plodovi jesenskih sorti dozrijevaju tijekom rujna i početkom listopada. Zimske sorte dozrijevaju od listopada nadalje. No, među zimskim sortama možemo razlikovati dvije skupine, i to zimske i kasne zimske.

Za područje Jugoslavije predložen je sortiment krušaka. Sorte su podijeljene na glavne ili vodeće, zatim prateće sorte uz glavne, sorte lokalnog, značenja i perspektivne sorte. Osim toga ima puno sorti koje zaslužuju pažnju za uzgoj u kućnim vrtovima, uz vikendice i na malim posjedima da se podmiri vlastite potrebe ili tržište u okolini većih potrošačkih centara i turističko područje.

Premda izbor sorti ovisi u najvećoj mjeri o ekološkim uvjetima proizvodnog prostora, ipak prijedlog sorte liste ima svoje značenje jer je postavljen na osnovi iskustva za šire područje. Stoga navodimo prijedlog sortimenta za Jugoslaviju:

I. SORTE ZA PROIZVODNE NASADE

A. Vodeće — glavne sorte:

1. *Butira precoce Moretini* (Rana Morettinijeva)
2. *Viljamovka, Bon Chretien Williams*, (*Villiam's Christ*)
3. *Béurré Bosc* (Boskova tikovica ili bočica)
4. *Passe Crassane* (Paskrásan)